

**"ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ СУ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ЖӘНЕ ИРРИГАЦИЯ
УНИВЕРСИТЕТІ" КЕАК**

Ғылыми Кеңесінің шешімімен
«17» 02-2025 ж. № 1 хаттама



**ОҚЫТУШЫЛАРДЫҢ, ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ
ЖӘНЕ БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ
АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ ЕРЕЖЕЛЕРІ**

стр. 1 из 17

АЛҒЫ СӨЗ

ҚҰЖАТ ӘЗІРЛЕНДІ ЖӘНЕ ЕНГІЗІЛДІ: "Қазақ ұлттық су шаруашылығы және ирригация университеті" КЕАҚ Басқарма мүшесі - Бірінші Проректоры Г.Е.Омарованың басшылығындағы жұмыс тобымен.

1. ПАЙДАЛАНУ САЛАСЫ

Осы "Қазақ ұлттық су шаруашылығы және ирригация университеті" КЕАҚ оқытушыларының, қызметкерлерінің және білім алушыларының академиялық адалдық ережелері (бұдан әрі – қағидалар) академиялық мінез-құлықтың негізгі қағидаларын бекіту мақсатында әзірленді. Университет, профессорлық-оқытушылық құрам, білім алушылар мен әкімшілік персонал ЖОО-да зияткерлік ортаның адалдығы мен әділдігін қамтамасыз ету үшін жауапкершілікті бөліседі.

2. НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

2.1 Нормативтік құжаттар

ҚР Конституциясы	Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 30 тамыздағы Конституциясы, ҚР 2023 жылғы 1 қаңтардағы Заңымен енгізілген өзгерістермен.
Қағида	Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы (ҚР Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығы).
Қағида	Оқу процесін кредиттік оқыту технологиясы бойынша ұйымдастыру қағидалары (ҚР Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі №152 бұйрығы).
ҚР Заңы	Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ Кодексі.
ҚР Заңы	Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III «Білім туралы» Заңы.
ҚР Заңы	Еуропа аймағындағы жоғары білімге қатысты біліктіліктерді тану туралы конвенцияны ратификациялау туралы ҚР Заңы, 1997 жылғы 13 желтоқсандағы № 202-I.
ҚР Заңы	«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, ҚРЗ 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V.
ҚР Заңы	«Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, 2019 жылғы 31 тамыздағы № 645, ҚР 2022 жылғы 3 мамырдағы № 118-VII Заңымен енгізілген өзгерістермен.
Әдістемелік басшылық	Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында академиялық адалдық қағидаттарын енгізу жөніндегі әдістемелік нұсқаулықты бекіту туралы (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің міндетін атқарушының 2021 жылғы 10 желтоқсандағы № 587 бұйрығы).
Стандарт	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт.

3. НЕГІЗГІ ТЕРМИНДЕР, ҚЫСҚАРТУЛАР МЕН БЕЛГІЛЕУЛЕР

3.1 Негізгі терминдер

Бұл Ережелерде нормативтік құжаттарға сәйкес анықтамалар пайдаланылады.

Адалдық бұл моральдық қасиет, ол адамгершіліктің маңызды талаптарының бірін көрсетеді.

Академиялық адалсыздық	бақылау жұмыстарын, эссе, емтихан, реферат, курстық, дипломдық, ғылыми-зерттеу және оқу-әдістемелік жұмыстарды және т.б. орындауға байланысты алдаудың кез келген түрі.
Тәртіптік сыбайлас жемқорлық теріс қылық	жүргізілген қызметтік тексерумен анықталған, сыбайлас жемқорлық белгілері бар, қылмыс немесе әкімшілік құқық бұзушылық болып табылмайтын, қолданыстағы заңнамада тәртіптік жауапкершілік көзделген қызметтік бұзушылық.
Сенім	біреудің адалдығына, шынайылығына сенімділік; бір нәрсенің дұрыстығына және осыған негізделген біреуге немесе бір нәрсеге деген қарым-қатынас. Сенімді теріс пайдалану көбінесе сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарымен бірге жүреді.
Сенімді теріс пайдалану	сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықты жасау кезінде сенімді қарым-қатынасты пайдалану. Сенімді адам мінезінің ерекшелігі ретіндегі сенгіштіктен ажырата білу керек. Сенім қандай да бір заңды немесе іс жүзіндегі негіздерге сүйенеді.
Қызметтік өкілеттіктерді пайдалану Мүдделер қақтығысы	лауазымды тұлғаның өз құзыреті шегінде жасайтын, бірақ мазмұны бойынша тиісті органның жұмыс істеуінің мақсаттары мен міндеттеріне қасақана қайшы келетін іс-әрекеттер. жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл қайшылық кезінде аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық міндеттерін орындамауына және (немесе) тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін.
Парасаттылық	адамның өмір салтын және оның бойындағы жағымды жеке қасиеттерді айналасындағылардың бағалауы; қоғамдық тұрғыдан адал азамат – қоғамның заңға бағынатын, беделін түсіру мүмкін емес мүшесі.

3.2. Қысқартулар

Осы Қағидаларда келесі қысқартулар қолданылады:

УСТ	университет стандарты;
АжСМБ	аккредиттеу және сапа менеджменті бөлімі
СМЖ	сапа менеджменті жүйесі;
ПОҚ	профессорлық-оқытушылық құрам;
ӘБП	әкімшілік-басқарушылық персонал
АСД	академиялық саясат департаменті
ТК	тіркеу кеңсесі;

4. ЖАУАПКЕРШІЛІК ПЕН ӨКІЛЕТТІЛІК

4.1 Осы Ережені Басқарма Төрағасы – университет ректоры бекітеді.

4.2 «Қазақ ұлттық су шаруашылығы және ирригация университеті» КЕАҚ оқытушыларының, қызметкерлерінің және білім алушыларының академиялық адалдық ережелері» құжатын енгізуге жауапкершілік Бірінші проректорға жүктеледі.

4.3 Осы рәсімнің жетекшісі Бірінші проректор болып табылады. Ол оқытушыларға, қызметкерлерге және білім алушыларға осы құжаттың негізгі ережелерін түсіндіру бойынша ақпараттандыруды қамтамасыз етуге; Университеттегі академиялық адалдық ережелерінің іске асырылуына бақылау мен мониторинг жүргізуге; осы Ережелер бұзылған жағдайда шаралар қабылдау жөніндегі жұмысты үйлестіруге міндетті.

5. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

5.1 Жалпы ережелер

«Қазақ ұлттық су шаруашылығы және ирригация университеті» КЕАҚ (бұдан әрі – Университет) болашақ мамандарды қалыптастыру негізгі өмірлік құндылық ретінде адалдықты қалыптастыру негізінде жүргізілетінін мәлімдейді. Оқу, ғылыми-зерттеу және тәрбие процестерінің негізгі параметрлері – білім беру бағдарламаларын кәсіби шеберлік пен белсенді азаматтық ұстанымның үйлесімділігіне, әлеуметтік жауапкершілікті тәрбиелеуге және қоғамға қызмет етуге дайын болуға бағыттау болып табылады.

Осы Қағидалардың **мақсаты** - оқытушылардың, қызметкерлердің, білім алушылардың академиялық мінез-құлқына қатысты университеттің ұстанымын түсіндіру және оларды бұзғаны үшін жауапкершілік шараларын белгілеу болып табылады.

Университет жауапты:

- дипломмен расталған, білім беру бағдарламалары бойынша кадрлар даярлау сапасына;
- білім алушыларға академиялық адалдық қағидаттарын сіңірген оқытушының жоғары жауапкершілігін сақтауына;
- оқытушы-профессорлық құрамды және қызметкерлерді жұмысқа қабылдау мен лауазымда жоғарылату кезінде адалдық пен жауапкершілікті сақтауға;
- ғылыми зерттеулерге арналған гранттарды игеру кезінде академиялық адалдықты сақтауға, осыған байланысты академиялық және ғылыми-зерттеу жұмыстары үшін ұсынылған барлық жазбаша жұмыстарды плагиатқа міндетті түрде тексеруді қамтамасыз етуге;
- талапкерлерді қабылдау және бос білім беру гранттарын бөлу кезінде, сондай-ақ білім алушыларға жатақханадағы орындарды бөлу кезінде адалдықты сақтауға.

Университеттің әкімшілік персоналы, оқытушылары және білім алушылары Университетте адалдықты, академиялық адалдық пен әділдікті қамтамасыз ету бойынша жауапкершілікті бөліседі. Барлық оқытушылар, білім алушылар мен қызметкерлер академиялық адалдық ережелерін қолдауға, сақтауға және насихаттауға, сондай-ақ Университет Жарғысының, оқытушының ар-намыс кодексі мен студенттің ар-намыс кодексінің талаптарын бұлжытпай сақтауға міндетті.

Білім алушылар тапсырмалардың барлық түрлерін өз бетінше орындауға және зерттеулер жүргізуге, оқу процесінде, емтихан тапсыру кезінде және т.б. белгіленген ережелер мен нұсқауларды сақтауға жауапты екенін түсінуі тиіс.

Оқытушылар мен қызметкерлер білім алушыларға ережелер мен нұсқауларды ұсынуға және түсіндіруге, сондай-ақ қабылданған академиялық адалдық ережелерін бұзуға жол бермеуге назар аударуға міндетті. Білім алушылар тарапынан академиялық адалсыздықтың көрініс беруіне жол бермеу үшін, Университеттің оқытушылары мен қызметкерлерінің өздері академиялық адалдықтың үлгісі әрі кепілі болуы тиіс.

5.2 Академиялық адалдық қағидаттары

Академиялық адалдық – академиялық және ғылыми ортадағы құндылықтардың, қағидаттардың және мінез-құлық ережелерінің жиынтығы, ол жұмыстарды дербес орындауда, бөтеннің зияткерлік еңбегіне құрметпен қарауда және жосықсыз тәжірибеден бас тартуда көрінетін адал және жауапты мінез-құлықты қамтиды.

ICAI нұсқасы бойынша академиялық адалдықтың негізгі құндылықтары: адалдық, сенім, әділдік, құрмет, жауапкершілік, батылдық:

1. Адалдық (Honesty)

Барлық академиялық күш-жігердің негізі. Жұмыстарды тапсыру, зерттеу нәтижелерін ұсыну және оқытушылармен, әріптестермен қарым-қатынас кезінде шыншылдықты көздейді.

2. Сенім (Trust)

Адалдыққа негізделген.

Білім алушылар, оқытушылар және әкімшілік арасындағы сындарлы қарым-қатынас үшін қажет.

3. Әділдік (Fairness)

Білім беру процесінің барлық қатысушыларына тең қарауды қамтиды.

Объективті бағалауды, бірдей ережелерді және жеңілдіктердің болмауын көздейді.

4. Құрмет (Respect)

Басқалардың еңбегіне, оқытушыларға, академиялық ережелерге құрметпен қарауда көрінеді. Сондай-ақ зияткерлік меншікке құрметпен қарауды қамтиды.

5. Жауапкершілік (Responsibility)

Академиялық адалдықты сақтаудағы өз рөлін түсіну.

Ережелерді сақтауға және басқаларды осыған шақыруға дайындық.

6. Батылдық (Courage)

Қиын болса да, дұрыс әрекет етуге дайындық.

Адал емес мінез-құлыққа және қысымдарға қарсы тұру кезінде маңызды.

Университет өз қызметінде көрсетілген құндылықтарға сүйенеді.

Сондай-ақ, білім беру процесіндегі академиялық адалдықтың негіздері (бірақ олармен шектелмейді) төменде көрсетілген қағидаттар болып табылады:

– **адалдық** – адамның өмір салтын және оның бойындағы жағымды жеке қасиеттерді айналасындағылардың бағалауы; қоғамдық тұрғыдан адал азамат – қоғамның заңға бағынатын, беделін түсіру мүмкін емес мүшесі;

– **адалниеттілік** – талап етілетін жұмыс түрлерін адал, тәртіпті орындау;

– **тәртіптілік** – әрқашан өз уәделерін орындауға және айналасындағыларға қасақана зиян келтірмеуге тырысатын адамның моральдық қасиеті;

– **шыншылдық** – адалдықтың бір құрамдас бөлігі, шыншылдықты, принциптілікті, қабылданған міндеттемелерге адалдықты, басқалардың алдында және өзінің алдында шынайылықты қамтиды;

– **автордың және оның құқықтық мирасқорларының құқықтарын қорғауды жүзеге асыру** – бөтеннің сөзін, ойын дұрыс беру және ақпарат көздерін көрсету арқылы авторлықты тану және авторлық құқықтың объектісі болып табылатын шығармаларды қорғау;

– **ашықтық** – өзара сенім, білім алушылар мен оқытушылар арасында ақпарат пен идеялармен ашық алмасу;

– **құқықтар мен бостандықтарды құрметтеу** – пікірлер мен идеяларды еркін білдіру құқығы;

– **теңдік** – әркімнің Академиялық адалдық ережелерін сақтау міндеті және оларды бұзғаны үшін теңдей әрі барабар жауапкершілік.

5.3 Зерттеу этикасының ережелері

Зерттеу қызметінің этикасы плагиаттың кез келген түрін, сондай-ақ зерттеулерді ұйымдастыру, жүргізу, деректерді талдау және нәтижелерді жариялау кезіндегі жосықсыз әрекеттерді мүлтіксіз қабылдамауды білдіреді.

Қызметкерлер мен білім алушылар зерттеу этикасы ережелерін сақтайды: кез келген зерттеу практикалық және әлеуметтік маңыздылығы бар, анық деректерді алу мақсатында негізделуі және ұйымдастырылуы тиіс; деректер жинауды жүргізетін тұлға жоспарланған зерттеуді жүргізу туралы Университеттің ғылыми қызметті ұйымдастыру жөніндегі бөлімшесіне хабарлауы тиіс.

Университет оқытушылары, қызметкерлері мен білім алушылары зерттеу этикасы ережелерін сақтамағаны үшін дербес жауапты болады; зерттеу тобының жетекшісі немесе шығармашылық жұмыстар авторлары ұжымының жетекшісі топ мүшелерінің зерттеу этикасы ережелерін сақтамағаны үшін жауапты болады.

Университетте дайындалған зерттеу жұмыстарының жарияланымдарында Университетке тиісті сілтеме жасалуы тиіс. Университет ғалымдарының ғылыми

мақалаларын және басқа да жұмыстарын жариялауға ұсыну мақсатында жариялау мүмкіндігі туралы сараптама комиссиясының сараптамалық қорытындысын алу қажет.

5.4 Академиялық адалдық бұзушылықтарының түрлері

Осы Қағидаларда академиялық адалдықты бұзудың келесі түрлері сипатталады:

1) Плагиат: басқа біреудің еңбегінің қорғалатын нәтижелерін, академиялық, ғылыми, зерттеу, публицистикалық және талдау қызметінің нәтижелерін қасақана немесе абайсызда, толық немесе ішінара заңсыз пайдалану, иемдену немесе иелік ету, бұл кезде басқа адамдарға өзі туралы шынайы автор ретінде жалған мәліметтер жеткізіледі. Плагиаттың басты және міндетті белгісі – бұл авторлықты иемдену. Шығарманың сюжетін, тақырыбын немесе ғылыми идеясын басқаша түрде пайдалану плагиат болып табылмайды. Кейбір идеялардың сәйкес келуі де плагиат болып танылуы мүмкін емес, себебі авторлар көбінесе бір-біріне тәуелсіз, ұқсас шығармашылық нәтижелерге келеді. Келесі әрекеттер плагиат болып танылады:

- басқа тұлғаның идеяларын, тұжырымдамаларын, мәлімдемелерін немесе айтылымдарын тиісті дереккөзді көрсетпей ұсыну, мәтінді бір тілден екінші тілге түпнұсқасын көрсетпей аудару;
- басқа тұлғаның жазбаша жұмысынан мәтін бөліктерін немесе бүкіл мәтінді тиісті дәйексөз келтірмей және түпнұсқаға сілтеме жасамай тікелей көшіру (Интернеттен немесе басқа электрондық дереккөздерден материалдарды көшіруге де қатысты);
- дереккөзді тиісті түрде көрсетпей мәтін элементтерін қайта тұжырымдау немесе сөздерді ішінара ауыстыру;
- түпнұсқаны көрсетпей және/немесе автордың келісімінсіз графиктерді, кестелерді, суреттерді, сызбаларды және ақпараттың басқа да визуалды көріністерін пайдалану;
- бірлескен зерттеулердің немесе басқа оқу тапсырмаларының нәтижелерін иемдену;
- басқа тұлға толық немесе ішінара орындаған жұмысты өз атынан тапсыру немесе жариялау;
- жұмыс мәтінін қасақана бұрмалау, атап айтқанда, қаріпті ауыстыру, басқа әліпбилердің таңбаларын пайдалану, жұмыс мәтініне арнайы таңбаларды қосу, сөздердегі таңбалардың ретін өзгерту, мәтіннің таңбалар бөлігінен айырылуы және т.б.

2) Өз-өзіне плагиат жасау – жаңа деректер мен қорытындылардың болмауы нәтижесінде бұрын жарияланған өзінің мәтінін түпнұсқа мәтінге тиісті сілтемелерді көрсетпестен толық немесе ішінара пайдалану.

3) Жалғандық (фальсификация): академиялық жазбаларды немесе басқа да құжаттарды; деректерді (ғылыми эксперимент кезіндегі бақылаулар, жазбаны, сауалнама нәтижелерін қолдан жасау); академиялық жұмыстағы қолтаңбаны; академиялық жұмысты әдейі бұрмалау немесе бүлдіру (бағаларды қолдан жасау, жұмыстарды бекітілген критерийлер бойынша немесе тапсырмаларға жауаптарды бағаламау (оқытушы тарапынан); журналдардағы және басқа да құжаттардағы жазбаларды (медициналық анықтамалар, тізімдемелер және т.б.) қолдан жасау немесе бұрмалау; басқа білім алушының академиялық жұмысына қасақана бұрмалау немесе түзетулер енгізу; белгіленген аудиториядан тыс жерде тесттік емтихандар тапсыру.

Фальсификация (фабрикация) келесі әрекеттерді де қамтиды:

- эмпирикалық деректерді зерттеу нәтижелерін қолдан жасау, үшінші тұлғалар жүргізген ғылыми жұмыстарды/еңбектерді өзінікіндей ұсыну;
- қол қоюшының атынан пікірлер, рецензиялар, ұсыныстар мен мінездемелер жобаларын дайындау;
- қандай да бір жалған құжаттарды (жалған немесе дұрыс емес медициналық анықтамалар, немесе еңбекке жарамсыздық парақтары) ұсыну;
- академиялық жұмыстың мазмұнын әдейі бұрмалау: академиялық өнімде жалған мәліметтерді ұсыну, зерттеулер мен эксперименттердің деректері мен нәтижелерін

алмастыру, зерттеу барысында алынған жалған ақпаратты ұсыну, жоқ мақалаларға және ойдан шығарылған дереккөздерге сілтеме жасау.

4) Басқа біреудің атынан әрекет ету (имперсонация): басқа біреудің орнына кез келген бақылау түрлерін тапсыру (басқа студенттерге де, оқытушы немесе университеттің қызметкері ретінде де) және т.б.;

5) Академиялық ақпаратқа заңсыз қол жеткізу және (немесе) оны тарату / емтихан материалдарын заңсыз алу: адал емес қызметкерлердің көмегімен немесе емтихан тапсырушының өзінен емтиханға дейін емтихан материалдарын рұқсатсыз алу; басқа біреудің рефераттарын және басқа да тапсырмаларын сатып алу немесе өзге де жолдармен алу;

6) Алдау - оқытушыға немесе оқытушы тарапынан жалған ақпарат беру (сабақтан қалғандығы туралы жалған себеп немесе жұмыстың тапсырылғаны туралы жалған мәлімдеме);

7) Алдауға көмектесу: университеттің Академиялық адалдық ережелері мен Ар-намыс кодекстеріне қайшы келетін әрекеттерді жасауда тұлғаға көмек көрсету;

8) Қорқыту: бопсалау: біреуге зиян келтіруге, жамандық жасауға уәде беру (соның ішінде қызметтік жағдайын пайдалана отырып); беделді түсіретін мәліметтерді (шын немесе жалған) жариялау қаупі;

9) Пара беру – оқытушыларға немесе университеттің қызметкерлеріне әртүрлі нысанда сыйақы беру, не басқа жеке мүдделілікпен сыйақы бермеу, сол сияқты осындай мінез-құлыққа итермелеу;

10) Жасыру – оқытушылар, қызметкерлер, білім алушылар тарапынан жұмысты жосықсыз орындау және Ар-намыс кодексінің нормаларын сақтамау туралы ақпаратты жасыру және үндемеу.

11) Емтихан кезінде тәртіп ережелерін бұзу: оқытушы рұқсат етпеген кез келген жазбаша дереккөздерді, анықтамалық әдебиетті, ұялы телефондарды және басқа да қабылдайтын-тарататын электрондық құрылғыларды пайдалану; көшіру және басқа білім алушылардан көмек сұрау; емтихан жұмыстарында емтихан билетінің сұрақтарына жауаптарға қатысы жоқ ерекше белгілер қою (жазбаша емтихан кезінде); бұрын тапсырылған жұмысқа түзетулер, толықтырулар енгізу;

12) Бірлескен авторлыққа мәжбүрлеу - топтық жұмысты көздемейтін жобада бірлескен жұмыс істеу;

13) Қайталау - әртүрлі бағалау және талаптар шеңберінде бір жұмысты ұсыну, соның ішінде оны ППҚ алдын ала рұқсатынсыз басқа курста бұрын бағаланған кез келген жұмыстың толық немесе ішінара өзінікіндей ұсынуға тырысу, тіпті егер білім алушы оның авторы болса да;

14) Көшіріп алу - білім алушының немесе қызметкердің бөтеннің зияткерлік өнімін көшіруді білдіретін жосықсыз мінез-құлқы;

15) Қасақана келісу - білім беру процесі субъектілерінің арасында тексеру мен бағалауға жататын кез келген академиялық жұмысты басқа білім алушы үшін орындау туралы өзара уағдаласу.

Академиялық адалдық бұзушылықтары түрлерінің осы тізбесі толық болып табылмайды және қажеттілігіне қарай толықтырылуы мүмкін.

5.5. Үрдіске қатысушылардың құқықтары мен міндеттері

Оқушылар, оқытушылар және Университет қызметкерлері оқу орнына қабылданғанда немесе жұмысқа орналасқанда бөлімшеде осы Ережелермен жазбаша түрде танысуы тиіс.

Кураторлар студенттерді құжатпен таныстыруға міндетті, ол бейімдеу аптасында немесе семестрдің бірінші оқу аптасында жүргізілуі тиіс.

Университет студентінің Ар-намыс кодексі, Университет оқытушысының Ар-намыс кодексі және осы Ережелер міндетті түрде танысу парағына қол қойғызу арқылы таныстырылуы тиіс.

Еңбек шартында, сондай-ақ оқу шартының өзінде жеке тармақ ретінде осы

Ережелерді сақтау жауапкершілігі көрсетілуі тиіс. Осы Ережелердің нормаларын білмеу оларды сақтамағаны үшін жауапкершіліктен босатпайды.

5.5.1 Оқытушылар, қызметкерлер және білім алушылар құқылы:

1. осы Ережелер мәтінімен танысуға, ол танысу парақтарындағы қолтаңба арқылы расталып, тиісті құрылымдық бөлімшелерде сақталуға тиіс;

2. осы Ережелерді бұзды деген негізсіз айыптаулардан қорғалуға және дәлелдер ұсынуға;

3. университет қабырғасында академиялық қызмет барысында өз пікірін еркін білдіруге;

4. университет оқытушысының Ар-намыс кодексінде және студенттің Ар-намыс кодексінде көзделген өзге де құқықтарға.

Студенттер сондай-ақ құқылы:

1) аралық және қорытынды бақылау нәтижелеріне төмендегідей негіздер бойынша апелляция беруге:

– сұрақтардың дұрыс қойылмауы, олардың бағдарлама шегінен шығуы, есептер мен тест тапсырмаларындағы қателер;

– оқытушы тарапынан аралық немесе қорытынды бақылауды өткізу белгіленген рәсімінің бұзылуы;

– жұмыстарға баға қою әдістемесінің бұзылуы;

– оқытушылардың жұмысты объективті бағалауына кедергі келтіретін мән-жайлар.

2) оқытушылар, қызметкерлер немесе басқа білім алушылар тарапынан академиялық адалдық қағидаларын бұзу жағдайы анықталған кезде тиісті құрылымдық бөлімшелерге немесе тікелей Ғылыми / Академиялық кеңеске, студенттік омбудсмендерге жүгінуге, сондай-ақ осы үшін Университеттің веб-сайтындағы «ректор блогын» пайдалануға.

5.5.2 Оқытушылардың, қызметкерлердің және білім алушылардың міндеттері

5.5.2.1 Оқытушы міндетті:

1. кез келген жағдайда осы Ережелерде белгіленген талаптардың бұзылуына жол бермеуге;

2. *оқу процесі кезінде:*

– белгіленген мерзімде LMS жүйесіне жүктеуге және/немесе өзге тәсілмен білім алушыларға пән бойынша оқу-әдістемелік материалдарды (силлабус, әдістемелік нұсқаулар, бақылау материалдары) беруге;

– оқу барысында өз пікірін дұрыс білдіруге үйретуге;

– білім алушыларды сенімді әрі дәлелді дереккөздерді таңдауға үйретіп, қолдау көрсетуге;

– ескертпелерді, сілтемелерді, пайдаланылған әдебиеттер тізімін рәсімдеу тәсілдерін үйретуге, сабақ өткізу барысында өзгенің сөздері мен ойларын рәсімдеу жолдарына назар аударуға;

– жобалық қызмет түрлерін қағаз, электрондық, цифрлық тасымалдаушыларда рәсімдеу тәсілдерін, жұмысты орындаған барлық қатысушылардың авторлығын көрсету жолдарын үйретуге.

3) *ағымдағы және межселік бақылау кезінде:*

– бақылау іс-шараларын орындамас бұрын білім алушылармен түсіндіру жұмыстарын жүргізуге, оның ішінде: орындау ерекшеліктері, критериялды бағалау, жұмыстарды/тапсырмаларды тапсырудың соңғы мерзімдері, айыптық шаралар, барлық жұмыс түрлерін орындауда академиялық адалдықты сақтау мәселелері бойынша;

– барлық жұмыс/тапсырма түрлерін бағалауда академиялық адалдық қағидаларын қатаң сақтауға.

4) *емтихан сессиясы кезінде:*

– емтиханды тек бекітілген кестеде белгіленген мерзімде және университетте қабылданған талаптарға сәйкес тиісті нормативтік-әдістемелік құжаттамада көрсетілген нысанда өткізуге;

- бағаларды белгіленген мерзімде деректер базасына және ведомостарға енгізуге.

5.5.2.2 Білім алушылар міндетті:

- барлық бақылау іс-шараларын орындауда академиялық адалдық қағидаларын қатаң сақтауға; академиялық адалсыздық танытқаны үшін жауапкершілік бар екенін білуге;
- барлық тапсырма түрлерін дербес орындауға;
- өз жұмыстарын басқа білім алушыларға бермеуге;
- өзге тұлғалардың зияткерлік меншігін пайдалану қағидаттарын сақтауға; кез келген жазбаша жұмыстың соңында пайдаланылған әдебиеттер тізімін көрсетуге;
- университеттің оқытушылары, қызметкерлері және білім алушылары тарапынан академиялық адалсыздық жағдайларын байқаған кезде белгіленген тәртіппен хабарлауға.

5.5.2.3 Қызметкерлер міндетті:

- академиялық адалдық қағидаттарын жұмыс тәжірибесіне енгізуге ықпал етуге және осы Ережелердің кез келген бұзылуына жол бермеуге;
- әрбір бұзушылық жағдайы туралы басшылықты хабардар етуге;
- зияткерлік және адамгершілік тұрғыдан оқытуға жағдай жасауға;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатқа және академиялық адалдықты қолдауға қатысты іс-шараларға қатысуға.

5.6 Академиялық адалдық қағидаларын бұзғаны үшін жауапкершілік

5.6.1 Жалпы қағидаттар

Академиялық адалдықты бұзу мәселелерін әділдік қағидаттары мен сапалы білім берудің және зерттеулердің құндылықтары қызметінде басты басымдық болып табылатын кез келген ұжым мүшесі – білім алушы, оқытушы немесе қызметкер көтере алады.

Университеттің академиялық адалдық қағидаларын бұзуына қатысты көтерілген кез келген мәселе ол жөнінде өтініш жасалған тиісті тұлға тарапынан қаралуы тиіс. Өз кезегінде соңғысы мәселені жан-жақты зерделеу және академиялық адалдықты бұзу фактілеріне әділ баға беру үшін барлық қажетті шараларды қабылдауға міндетті.

Университеттің осы Ережелер нормаларын бұзған оқытушылары мен қызметкерлеріне ішкі еңбек тәртібі қағидаларына, еңбек шартына және осы құжаттың талаптарына сәйкес тәртіптік шаралар қолданылады.

Осы Ережелер нормаларын бұзған Университет білім алушыларына осы құжаттың ережелеріне және оқу шартына сәйкес шаралар қолданылады.

5.6.2 Академиялық адалдық нормаларын бұзғаны үшін жауапкершілік түрлері

5.6.2.1 Университеттегі барлық академиялық адалдықты бұзушылықтар, сондай-ақ нормаларды бұзғаны үшін тәртіптік жаза үш санатқа бөлінеді.

Сәйкесінше:

- бірінші санаттағы бұзушылықтар – елеусіз болып саналатын және құрылымдық бөлімшеде қаралатын;
- екінші санаттағы бұзушылықтар – орташа болып жіктелетін және Академиялық кеңесте қаралатын;
- үшінші санаттағы бұзушылықтар – ауыр болып саналатын және Ғылыми кеңесте талқыланатын.

5.6.2.2 Бірінші санаттағы академиялық бұзушылықтар.

Бұл бұзушылықтар білімнің жеткіліксіздігінен туындауы мүмкін және әдейі жасалған әрекеттер болып табылмайды, мысалы:

а) білім алушылар үшін: шағын көлемдегі тапсырмаларда дереккөздерге сілтемелердің немесе тиісті көрсеткіштердің болмауы; дәйексөздерді қате қалдыру және т.б.; оқытушыға дұрыс емес ақпарат беру және т.б.;

б) оқытушылар мен қызметкерлер үшін: білім алушыларға академиялық саясат мәселелері бойынша дұрыс емес ақпарат беру немесе ақпарат беруден бас тарту, ол оқудан шығару немесе курсты қайта өту сияқты ауыр салдарға әкелмеген жағдайларда.

Бірінші санаттағы академиялық бұзушылықтар үшін тәртіптік жазалар мынадай болуы мүмкін:

а) білім алушылар үшін: нақты тапсырма бойынша «0» балл қою және қайта тапсыру құқығын бермеу немесе қосымша тапсырма беру; Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырыптағы іс-шараларына міндетті түрде қатысу; академиялық топтың отырысында міндетті түрде талқылау және ақпаратты хаттамаға енгізу;

б) оқытушылар мен қызметкерлер үшін: Университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырыптағы іс-шараларына міндетті түрде қатысу; осы тақырыпқа байланысты белгілі бір тапсырмаларды орындау; бөлімше отырысында міндетті түрде талқылау және ақпаратты хаттамаға енгізу; мүмкін – ауызша ескерту немесе ескерту жасау.

5.6.2.3 Екінші санаттағы академиялық бұзушылықтар:

– бірінші санаттағы қайталанған (хаттамаларда тіркелген) бұзушылықтар, бұған дейін тәртіптік жаза қолданылған- қолданылмағанына қарамастан;

а) білім алушылар үшін:

– басқа жұмыстың көшірмесін немесе елеулі бөлігін тапсырма ретінде тапсыру, оның ішінде бірден бірнеше курс талаптарын орындау мақсатында;

– емтихан кезінде көшіру; емтихан барысында рұқсатсыз шпаргалкаларды, мобильді телефондарды және басқа материалдар мен құрылғыларды пайдалану; емтихан уақыты аяқталғаннан кейін жұмысты жалғастыру;

– емтихан кезінде көшіруге көмектесу; емтихан барысында басқа тұлғалардың көмегін тарту;

– жазбаша жұмыстарда плагиат (шарттар мен түпнұсқалық пайызы тиісті құжаттарда көрсетілген);

– жеке логин мен құпиясөзді АИС «Platonus» жүйесінен үшінші тұлғаларға беру, олар арқылы тапсырмаларды жүктеу, сауалнамаларға жауап беру және т.б.;

– оқытушыдан немесе емтихан алушыдан емтихан материалдарын сатып алу, тарату немесе алу, оның ішінде хакерлік әрекеттер арқылы;

– емтихан алдында емтихан кезінде рұқсатсыз ақпарат алмасу әдістерін ұйымдастыру мақсатында келісімге келу;

– емтихан сессиясы кезінде ережелерді бұзу (төменде сипатталған);

– басқа адамның атынан емтихан тапсыру немесе келісім арқылы әрекет ету.

б) оқытушылар мен қызметкерлер үшін:

– сабақтың негізсіз себепсіз өткізілмеуі;

– силабустың жүйеге енгізілмеуі немесе енгізілмеуі, бақылау бойынша (ағымдағы, межелік немесе қорытынды) ақпараттың деректер базасына уақытында енгізілмеуі;

– алдау немесе алдауға жәрдемдесу (құжаттарды қолдан жасауды жасыру, плагиатты және емтихан сессиясы кезінде тәртіп бұзуды жасыру және т.б.);

– емтиханның бұзылуы; емтиханға қатысы жоқ оқытушылар мен басқа тұлғалардың негізсіз қатысуы, белгілі бір студенттерге көмек көрсету мақсатында емтихан кезінде басқа оқытушылармен немесе қызметкерлермен келісімге келу әрекеттері;

– апелляция беру барысында академиялық адалдық саясатын бұзу;

– емтихан сессиясы кезінде ережелерді бұзу (төменде сипатталған);

– деректер базасына заңсыз қол жеткізу немесе емтихан материалдарын заңсыз тарату;

– авторлыққа мәжбүрлеу немесе қокан-лоқы көрсету;

– әріптестердің немесе білім алушылардың ар-намысы мен қадір-қасиетін қорлау, жұмыс орнына мас күйінде келу.

1) Бірінші санаттағы академиялық бұзушылықтар үшін тәртіптік жазалар келесідей болады:

а) білім алушылар үшін:

– қайта тапсыру немесе қосымша тапсырма беру құқығынсыз нақты тапсырма үшін «0» балл, Университет іс-шараларына сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырыпта міндетті түрде қатысу, хаттамада ақпаратты белгілей отырып, академиялық топтың отырысында міндетті түрде талқылау;

б) оқытушылар мен қызметкерлер үшін: Университет іс-шараларына сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырыпта міндетті түрде қатысу, осы тақырып бойынша белгілі бір тапсырмалар, хаттамада ақпаратты белгілей отырып, бөлімше отырысында міндетті түрде талқылау, ауызша ескерту немесе ескерту болуы мүмкін.

5.6.2.3, Екінші санаттағы академиялық бұзушылықтар:

- бұрын тәртіптік жазалар қолданылғанына қарамастан, бірінші санат бойынша қайталама (хаттамаларда тіркелген жағдайлар) бұзушылықтар;

а) білім алушылар үшін:

- басқа жұмыстың көшірмесі немесе едәуір бөлігі болып табылатын жұмысты, оның ішінде бір курстан артық талаптарды қанағаттандыру мақсатында тапсыру;

- емтихан кезінде есептен шығару; емтихан кезінде шпаргалкаларды, ұялы телефондарды және басқа да материалдарды немесе құрылғыларды рұқсатсыз пайдалануға; емтихан уақыты аяқталғаннан кейін жұмысты жазуды жалғастыру;

- емтихан кезінде есептен шығаруға ықпал ету; емтихан кезінде көмекке басқа адамдарды тарту;

- жазбаша жұмыстардағы плагиат (шарттар мен түпнұсқалық пайызы тиісті құжаттарда сипатталған);

- тапсырмаларды, сауалнамаларға жауаптарды және т.б. жүктеу мақсатында «Платонус» ААЖ жеке логині мен паролін үшінші тұлғаларға беру;

- оқытушыдан немесе емтихан алушыдан, оның ішінде хакерлік әрекеттерді пайдалана отырып, емтихан материалдарын сатып алу, тарату, сатып алу;

- емтихан кезінде рұқсатсыз ақпарат алмасу әдістерін әзірлеу мақсатында емтихан алдында сөз байласу;

- емтихан сессиясы кезінде ережелерді бұзу (төменде сипатталған);

- имперсонация және сөз байласу;

б) оқытушылар мен қызметкерлер үшін:

- себепсіз сабақтың бұзылуы,

- жүйеге силлабустың болмауы/енгізілмеуі, бақылау бойынша ақпараттың уақтылы енгізілмеуі (ағымдағы, межелік немесе қорытынды деректер базасына);

- алдау немесе алдауға жәрдемдесу (құжаттарды бұрмалау, плагиат фактілерін жасыру және емтихан сессиясы кезінде мінез-құлық ережелерін бұзу және т.б.);

- емтиханның бұзылуы; емтихандарға оқытушылардың және осы емтиханға қатысы жоқ өзге де адамдардың негізсіз қатысуы, белгілі бір студенттерге көмек көрсету мақсатында емтихан кезінде басқа оқытушылармен немесе қызметкерлермен сөз байласу әрекеттері;

- апелляция беру кезінде академиялық адалдық саясатын бұзу;

- емтихан сессиясы кезінде өзге де ережелерді бұзу (төменде сипатталған);

- дерекқорға заңсыз қол жеткізу немесе емтихан материалдарын заңсыз тарату;

- қорқыту және тең авторлыққа мәжбүрлеу;

- әріптестерінің немесе білім алушылардың ар-намысы мен қадір-қасиетін қорлау, жұмыс орнында мас күйінде келу;

Екінші санаттағы академиялық бұзушылықтар үшін тәртіптік жазалар:

а) білім алушылар үшін:

- жұмыс нәтижелерін жою жолымен пән үшін «F» бағасын қою;

- жеке ісіне енгізе отырып, ескерту немесе сөгіс, өкім және тәртіптік жаза қолдану хаттамасы;

- Академиялық кеңесте қарау;

- хаттамада ақпаратты белгілей отырып, академиялық топтың отырысында міндетті түрде талқылау;

б) оқытушылар мен қызметкерлер үшін:

- жеке ісіне енгізе отырып ескерту немесе сөгіс;

- Академиялық кеңесте қарау;

- хаттамада ақпаратты тіркей отырып, бөлімнің отырысында міндетті түрде талқылау;

- бөлімнің қызметін неғұрлым мұқият тексеруге бастамашылық ету.

5.6.2.4 Үшінші санаттағы академиялық бұзушылықтар:

а) барлығы үшін:

- бұрын тәртіптік жазалар қолданылғанына қарамастан, екінші санат бойынша қайталап бұзушылық;

- жалған немесе бұрмаланған/әдейі бұрмаланған материалдарды (ғылыми-зерттеу жұмысы, медициналық анықтамалар, ведомостар, хаттамалар және т.б.) ұсыну жолымен деректерді қолдан жасау немесе бұрмалау, сол сияқты осы фактіні жасыру;

- білім алушыны емтихан тапсыру үшін басқа тұлғамен ауыстыру немесе басқа тұлға үшін емтихан тапсыру, сондай-ақ осындай әрекеттерге мәжбүрлеу; емтихан тапсыру кезінде тыйым салынған құралдар мен құрылғыларды пайдалану;

б) білім алушылар үшін:

- қандай да бір маңызды оқу тапсырмасын, емтиханды, курстық жұмысты, дипломдық жұмысты (жобаны), магистрлік немесе докторлық диссертацияны, ғылыми мақаланы, баяндаманы немесе кез келген басқа жазбаша жұмысты орындау кезінде басқа адамның жұмысын өзінің жеке жұмысы ретінде ұсыну; емтихан кезіндегі алдау: емтиханды аудиториядан тыс тапсыру, келу парағында қолды қолдан жасау.

Үшінші санаттағы академиялық бұзушылықтар үшін тәртіптік жазалар:

а) білім алушылар үшін:

- Ғылыми Кеңесте қарау,

- білім алушыны Университеттен шығару;

б) оқытушылар мен қызметкерлер үшін:

- Ғылыми Кеңесте қарау,

- оқытушының немесе қызметкердің қатаң сөгісі немесе жұмыстан босатылуы.

Академиялық адалдықты бұзғаны үшін тәртіптік жазалар Университет ректорының бұйрығымен ресімделеді.

Университет басшылығы білім алушылар мен қызметкерлер үшін академиялық адалдықтың бұзылуының алдын алу және оған жол бермеу бойынша, оның ішінде консультациялар арқылы қолайлы жағдайлар жасайды. Кінәсі дәлелденген жағдайда ғана жауапкершілікке тартылады, олар ретінде тараптардың жазбаша өтініштері мен тасығыштағы қағаз материалдар немесе фото- және аудиоматериалдарды, Университеттің компьютерлік базасынан басып шығару нәтижелерін растайтын түсініктемелер пайдаланылады. Әрбір білім алушы, оқытушы немесе жоғары оқу орнының қызметкері тиісті инстанцияларға Академиялық адалдық ережелерін бұзу мәселелері бойынша өтініш немесе қызметтік жазба беруге құқылы.

5.6.3 Іс-әрекет тәртібі

5.6.3.1 Жалпы ережелер

Академиялық адалдық қағидаларын бұзу фактісін анықтаған қызметкер, оқытушы немесе білім алушы Университеттің кез келген бөлімінің басшысына немесе қызметкеріне жазбаша өтініш беруі тиіс.

Өтінішті қарау кезінде Академиялық/Ғылыми Кеңестің отырысына процестің барлық қатысушылары қатысуға міндетті. Әрбір тарап кінәсінің немесе кінәсіздігінің дәлелдемесі болып табылатын барлық құжаттарға тараптардың қол жеткізу құқығы болу фактісі бойынша түсініктеме беруге тиіс. Кеңес Университет басшылығына тәртіптік жаза қолдану туралы ұсынымдар шығарады.

5.6.3.2 Аралық аттестаттау кезеңінде жауапкершілікті белгілеу тәртібі

Емтихан кезінде тәртіптің сақталуына жауапкершілік комиссия мүшесіне (прокторға) және оқытушыға жүктеледі.

Емтихан кезінде білім алушы тарапынан пән алғаш рет бұзылған жағдайда (шпаргалкаларды пайдалану, басқа көздерден көшіріп жазу, сөйлесу және ережеге қайшы келетін өзге де мінез-құлық) ол ауызша ескерту алады. Білім алушы тарапынан емтиханда кезекші (проктор), оқытушы немесе компьютерлік сынып операторы өз бастамасы бойынша

немесе тексерушінің нұсқауы бойынша қайтадан тәртіп бұзған жағдайда студентті алдын ала ескерте отырып, оған «Емтиханнан шеттету туралы актіні» толтыруға құқылы. Студентті емтиханнан шеттету туралы акт нәтиженің күшін жою үшін тіркеушінің кеңсесіне беріледі.

Емтиханға келмеген (бұл оның бұзылуына әкеп соғатын) немесе емтиханға оқытушының немесе кезекшінің дұрыс емес мінез-құлқы, сондай-ақ басқа оқытушылар немесе ЖОО қызметкерлері тарапынан емтихан барысына ықпал ету әрекеттері болған жағдайда комиссия мүшесі және тіркеуші кеңсесінің қызметкерлері емтиханның бұзылғаны туралы акт жасайды. Оқытушының/кезекшінің әдепсіз мінез-құлқы туралы актінің көшірмесін оқытушының жұмыс орны бойынша тіркеуші кеңсесінің басшысы немесе тиісті шаралар қабылдау үшін тікелей Ғылыми Кеңеске береді.

Аралық және қорытынды аттестаттауды онлайн нысанда өткізу кезінде онлайн прокторинг, яғни жазуды сақтауды, тұлғаны тануды және сәйкестендіруді, бас пен дененің қозғалысын талдауды, шудың деңгейін анықтауды, мультифейсті тануды, бөлмені 360 градус режимінде жазуға сұрау салуды, күдікті оқиғаларды логирлеуді қамтамасыз ететін жеке тұлғаны верификациялау және онлайн-емтихандардан өту нәтижелерін растау жүйесі қолданылады.

Онлайн прокторинг талаптарын бұзуды тіркеу кезінде емтихан тапсыру нәтижелері күшін жояды тоқтатылады.

5.6.3.3 Жұмысты плагиатқа тексеру

Жазбаша жұмыстарды түпнұсқалығын тексеру бағдарламасын пайдалану жөніндегі іс-қимыл тәртібі тиісті әдістемелік нұсқаулықтарда сипатталған.

Онлайн оқыту кезінде академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып, жазбаша жұмыстардың барлық түрлеріне көшіріп алуға байланысты міндетті тексеру жүзеге асырылады.

6. ТӘУЕКЕЛДІ БАСҚАРУ

6.1-кесте – Жағымсыз оқиғаларды талдау. «Ықтималдық» рейтингі

Балл	Сипаттама
1	Мүмкін емес (мүмкін емес дерлік)
2	Жеткілікті мүмкін
3	Мүмкін
4	Өте ықтимал

6.2-кесте - Жағымсыз оқиғаны талдау. "Байсалдылықты" Бағалау

Балл	Сипаттама
1	Өте төмен (жағымсыз оқиғаның салдары сыртқы тараптарға көрінбейді)
2	Орташа (тұтынушылардың наразылығының жекелеген жағдайлары; салдарын жоюға аз шығындар; университеттің беделіне нұқсан келтірмеу)
3	Жоғары (айыппұлдар, салдарды жою үшін айтарлықтай шығындар. Мүдделі тараптардың наразылығы)
4	Апатты (қызметті тоқтату, беделін жоғалту)

6.3- кесте. Тәуекелге жарамдылық шкаласы

Байыптылық \ Ықтималдық	1	2	3	4
1	1	2	3	4
2	2	4	6	8
3	3	6	9	12
4	4	8	12	16

6.4- кесте - Тәуекелдерді басқару

№	Процесс	Тәуекел / қажетсіз оқиға	Тәуекелдің әрекетке әсерін сипаттау/ процесс	Тәуекелді бағалау			Тәуекелді төмендету жөніндегі іс-шаралар (тәуекелді өңдеу)	Жауапты	Орындау мерзімі
				Жағымсыз оқиғаның пайда болу ықтималдығы/жиілігі (В)	Жағымсыз оқиғаның ауырлығы/ықтимал немесе нақты салдары (С)	Бағалау (В*С)			
1	Зерттеу қызметі	Плагиат	Зерттеуді ұйымдастыру, жүргізу, деректерді талдау және жариялау кезіндегі автордың (лардың) жосықсыз әрекеттері	1	3	3	Барлық қатысушыларды Академиялық адалдық ережелерімен уақтылы таныстыру; Барлық ғылыми жұмыстарды плагиатқа тексеру	Оқытушылар	Академиялық кезең
2	Жеке жинақ ведомосын (ЖЖВ) беру	Бағаларды заңсыз алу	Қандай да бір жалған құжаттарды ұсыну (жалған медициналық анықтамалар немесе еңбекке жарамсыздық парақтары)	1	3	3	Барлық қатысушыларды Академиялық адалдық ережелерімен уақтылы таныстыру; Алынған құжаттардың түпнұсқалығын тексеру	Тіркеу кеңсесі, кураторлар, білім алушылар	Академиялық кезең
3	Емтихан дарды тапсыру	Көтерлеп жоғары баға қою	Емтихан алушының рұқсатынсыз немесе емтихан алушының өзінен жосықсыз қызметкерлердің көмегімен емтиханға дейін емтихан материалын алу	1	3	3	Барлық қатысушыларды Академиялық адалдық ережелерімен уақтылы таныстыру	Оқытушылар, университет қызметкерлері, білім алушылар	Емтихан сессиясының кезеңі

4	Емтихан тапсыру	Емтихан кезінде мінез-құлық ережелері н бұзу	Оқытушы рұқсат етпеген кез келген жазбаша дереккөздерді, анықтамалық әдебиеттерді, ұялы телефондарды және басқа да беруші және қабылдаушы электрондық құрылғыларды пайдалану; есептен шығару және басқа білім алушыларға көмек сұрап жүгіну; емтихан жұмыстарында ерекше белгілер	2	3	6	Барлық қатысушыларды Академиялық адалдық қағидаларымен және бақылауды ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі өзге де ережелермен және нұсқаулықтармен уақтылы таныстыру; Емтихан тапсыру кезеңінде заманауи прокторинг жүйелерін пайдалану	Оқытушылар, университет қызметкерлері, білім алушылар	Емтихан сессиясының кезеңі
---	-----------------	--	---	---	---	---	--	---	----------------------------

Танысу парағы

№ п/п	Т. А. Ә (лауазымы)	Күні	Қолы
1	Қосалымді Б. Ж. БББ жетекшісі	24.02.25	Ж.Ж.
2	Еккерманов Ж. Ә. БББ жетекшісі	24.02.25	Ж.Ә.
3	Бейсенбай К. Р. БББ жетекшісі	24.02.25	К.Р.
4	Есмағамбетов К. Ә. БББ жетекшісі	24.02.25	К.Ә.
5	Сенсейітов М. Ж. БББ жетекшісі	24.02.25	М.Ж.
6	Ахметов С. Ә. БББ жетекшісі	24.02.25	С.Ә.
7	Маманов О. А. БББ жетекшісі	24.02.25	О.А.
8	Маманов А. К. БББ жетекшісі	24.02.25	А.К.
9	Маманов М. БББ жетекшісі	24.02.25	М.

Өзгерістерді тіркеу парағы

[illegible]